

**HEVOSALAN HANKETOIMINNAN
KEHITTÄMISOHJELMA
VUOSILLE 2007-2013**

Hevosalan hanketoiminnan kehittämisohjelman tavoitteena on edistää elinvoimaista hevosalan yritystoimintaa sekä ohjata hankerahoitusta ja alan kehittämistoimenpiteitä Hevosalan haasteet työryhmän yhdessä määrittelemiä päämääriä kohti. Kehittämisohjelmaan on kirjattu asioita, joihin ala on sitoutunut ja joita halutaan ensisijaisesti viedä eteenpäin tulevan ohjelmakauden aikana sekä alan sisäisen että ulkopuolisen rahoituksen turvin.

Hevosalan haasteet työryhmä nimesi loppukesällä 2006 Hippolis - Valtakunnallisen hevosalan osaamiskeskushankkeen kirjoittamaan hevosalan kehittämisohjelmaa vuosille 2007-2013. Valtakunnallisten kehittämistarpeiden kirjaamisen pohjaksi on eri lähteistä koottu taustatietoa hevosalasta ja kuultu alan keskeisiä toimijoita. Toimijoiden kuuleminen on tapahtunut sekä kirjallisesti että suullisesti. Lokakuussa 2006 järjestetty Hevosala vuonna 2015 –seminaari tarjosi mahdollisuuden kuulla alan keskeisten toimijoiden näkemyksiä ja koota kirjallista palautetta eri aihealueista organisaatioittain.

Hankkeen tehtäväksi annettiin valmistella kansallinen hevosalan hanketoiminnan ohjelma, jonka tavoitteena on hevosalan kehittämistarpeiden määrittäminen painopistealueittain. Hanketta pyydettiin priorisoimaan lähivuosien kannalta keskeisimmät kehittämisalueet ja niiden rahoitustarpeet. Tämän ohjelman tarkoituksena on ohjata rahoitusta hevosalan kannalta tärkeisiin hankkeisiin. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole sulkea pois ohjelman ulkopuolisia hyviä ja tarkoituksenmukaisia hankkeita.

TIIVISTELMÄ:

MIKSI HEVOSALAN TOIMIALAOHJELMA?

Tavoitteena

- Edistää elinvoimaista hevosalan yritystoimintaa
- Ohjata hankerahoitusta ja alan kehittämistoimenpiteitä Hevosalan haasteet työryhmän yhdessä määrittelemiä päämääriä kohti
- Informoida rahoittajia alan kehittämistarpeista.

Ehdotus tärkeimmiksi kehittämisalueiksi

1. Hevosyrittäjien osaaminen
2. Ympäristö- ja maankäyttöasiat
3. Neuvonta- ja informaatiopalvelut

1. HEVOSYRITTÄJIEN OSAAMINEN

Tavoitteena on:

- olemassa olevia liiketoimintamallien tehostaminen ja uusien tuote- ja palveluratkaisujen luominen
- yritystoimintaa palveleva verkostoituminen ja logististen palveluketjujen kehittäminen
- yritystoimintaa palvelevien neuvonta- ja koulutusmallien ja -sisältöjen luominen

2. YMPÄRISTÖ- JA MAANKÄYTTÖASIAT

Tavoitteena on:

- hevosen hyvinvointia tukevat ekologisesti kestävä talli- ja ympäristöratkaisut
- turvalliset ja käyttötarkoitukseen soveltuvat hevosreitit ja -urheilalueet
- hevosalan erityispiirteet huomioiva maankäytön suunnittelu ja ohjaus

3. NEUVONTA- JA INFORMAATIOPALVELUT

Tavoitteena on:

- neuvonnan toimintamallien kehittäminen
- neuvojen koulutuksen tehostaminen
- neuvontaa ja alaa palvelevien informaatiojärjestelmien suunnittelu ja toteutus

SISÄLLYS

- A KEHITTÄMISOHJELMA VUOSILLE 2007-2013
- B HEVOSALAN KESKEISIÄ TOIMIJOITA
- C HEVOSALAN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT
- D LISÄTIETOJA JA LÄHTEITÄ

1 HEVOSYRITTÄJIEN OSAAMINEN

HEVOSYRITTÄJYYS

Hevosyrittäjyys on voimakkaassa kasvussa. Alan sisäinen kehitys mm. tuotantoprosessit, laaduntuotanto- ja kilpailukyky on turvattava tarjoamalla yrittäjille ammattimaista toimintaa tukevaa koulutusta, asiantuntijapalveluita ja neuvontaa.

Ohjelmakauden 2007-2013 aikana lähtökohtana on terveen hevosyritystoiminnan tukeminen. Tavoitteena on lisätä ammattimaista ja kannattavaa yritystoimintaa alalla sekä parantaa olemassa olevien yritysten kilpailukykyä muiden toimialojen rinnalla. Tarkoituksena on edistää kotimaista hevoskasvatusta kaikissa eri käyttömuodoissa ja kiinnittää erityistä huomiota hevosten laatuun.

Tavoitteena on:

- olemassa olevien liiketoimintamallien tehostaminen ja uusien tuote- ja palveluratkaisujen luominen
- yritystoimintaa palveleva verkostoituminen ja logististen palveluketjujen kehittäminen
- yritystoimintaa palvelevien neuvonta- ja koulutusmallien ja -sisältöjen luominen

1.1. LIIKETOIMINTAMALLIT JA UUDET LAADUKKAAT TUOTE- JA PALVELURATKAISUT

Hevosyritysten liiketoimintamalleja ja –prosesseja kehittämällä voidaan edistää tervettä yrittäjyyttä, joka elävöittää maaseutua ja lisää työpaikkoja. Hevosalan liiketoimintaosaaminen, laatu ja yhteistyö ovat menestymisen kannalta tärkeitä asioita, jotka tulee saada osaksi hevosalan yritystoimintaa. Laatu-, turvallisuus- ja asiakaspalvelukoulutus alalla on käynnistettävä tulevalle ohjelmakaudella. Turvallisuusjärjestelmien vakiinnuttaminen ja turvallisuus-koulutusten tarjoaminen ja tukeminen korostuvat harrastajamäärien ja uuden yritystoiminnan lisääntyessä.

Hevosalalle tarvitaan räätälöitävissä olevia liiketoimintamalleja parantamaan yritysten kilpailukykyä. Tuotteistamisessa on huomioitava entistä paremmin uudet, vielä tavoittamattomatkin asiakasryhmät, sekä muuttuva asiakasrakenne. Palveluja ja tuotteita tulee tarjota ja luoda niille markkinoille ja jälleenmyyjille (jakelukanaville), millä on tulevaisuudessa kysyntää ja potentiaalia alueelliset lähtökohdat huomioiden (mm. hevosten hoitopalvelut, hevosmatkailu ja muu hevosiin liittyvä palvelutarjonta). Tätä varten on vuosittain järjestettävä alan tulevia trendejä esiin tuovaa koulutusta yrittäjille ja alan asiantuntijoille. Hevoskasvatuksen puolella tulee kiinnittää erityistä huomiota hevosaineksen laatuun ja sen parantamiseen.

1.2 VERKOSTOITUMINEN JA LOGISTISTEN PALVELUKETJUJEN KEHITTÄMINEN

Verkostoituminen on vähäistä hevosalalla erityisesti yrittäjien ja muiden alan ammattilaisten osalta. Rahoitusta ja valtakunnallisia, alueellisia sekä paikallisia tukitoimia tarvitaan verkostoitumisen käynnistämiseksi alan sisällä ja rinnakkaiselinkeinojen suuntaan. Eri toimija- ja yhteistyötahojen kartoittaminen ja yhteistyön tiivistäminen edistävät alan kasvua ja tehostavat toimintaa.

Alueellisen yhteistyön tulee lähteä alueella jo tunnustetuista voimavaroista ja erityispiirteistä. Hevosala tulee sitoa osaksi alueen muuta osaamista ja tarjontaa (esim. matkailu, teollisuus). Alueellisten erityispiirteiden tunnistaminen on tarpeen alueen yhteistyötä ja kilpailukykyä parantavien toimenpiteiden suunnittelussa esim. lomitusjärjestelyt, yhteishankinnat, toiminnan koordinointi.

1.3 YRITYSTOIMINTAA PALVELEVAT NEUVONTA - JA KOULUTUSMALLIT

Yrittäjävalmennuksen ja – neuvonnan yhdistäminen alan koulutukseen eri tasoilla on tärkeää alan uuden kilpailukykyisen yrittäjyyden edistämiseksi.

Lyhytkurssi- ja yritysvalmennustoiminnan valtakunnallinen koordinointi ja alueellisen toteutuksen suunnittelu ja lyhytkurssipilottien käynnistäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa on tärkeää yrittäjien osaamisen kehittämiseksi. Tarkoituksenmukaisen koulutusmateriaalin tuottaminen ja verkko-opetuksen hyödyntäminen on hyvä huomioida osana koulutusten suunnittelua ja toteuttamista.

Hevosalan yrittäjien koulutustarveselvityksen toteuttaminen alan yrittäjille on tarpeellista oikeanlaisen koulutustarjonnan suunnittelun ja toteutuksen kannalta. Selvitys mahdollistaa yrittäjiä palvelevan lyhytkurssitoimintamallin suunnittelun ja rakentamisen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Selvityksen tukena hyödynnetään jo aikaisemmin hankittua tietoa ja tehtyjä kartoituksia alan koulutustarpeista.

2 YMPÄRISTÖ- JA MAANKÄYTTÖASIAT

Ympäristö- ja maankäyttöasiat sekä turvallisuus ovat keskeisessä roolissa hevosalalla. Alan positiivisen kasvun jatkuminen edellyttää erityistä panostusta hevosten hyvinvointiin ja ekologisesti kestäviin talli- ja ympäristöratkaisuihin. Hevosella liikkumisen turvaaminen ja hevosurheilualueiden huomioiminen osana muuta urheilupaikkarakentamista lisää hevosharrastajien tasa-arvoa muiden urheilulajien rinnalla. Kuntien maankäytön suunnittelussa ja ohjeistuksessa on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota alan yhden- ja oikeudenmukaiseen kohteluun. Hevos-harrastuksen turvallisuusasiat on saatava osaksi seuratoiminnan ja yritystoiminnan arkirutiineja.

Tavoitteena on:

- hevosen hyvinvointia tukevat ekologisesti kestävät talli- ja ympäristöratkaisut
- turvalliset ja käyttötarkoitukseen soveltuvat hevosreitit ja –urheilualueet
- hevosalan erityispiirteet huomioiva maankäytön suunnittelu ja ohjaus sekä asiasta tiedottaminen viranomaistahoille

2.1. HEVOSEN HYVINVOINTIA TUKEVAT EKOLOGISESTI KESTÄVÄT TALLI- JA YMPÄRISTÖRATKAISUT

Yrityshankkeissa on huomioitava, että vuoteen 2014 mennessä vanhojenkin tallirakennusten tulee täyttää nykyiset määräykset hevosten pidosta. Tulevan ohjelmakauden aikana tulee useiden yrittäjien ryhtyä toimenpiteisiin tallien ajanmukaistamiseksi. Investointitukia myönnettäessä on kiinnitettävä huomiota tallin ympäristöasioihin ja talli otetaan huomioon kokonaisuutena ja osana lähiympäristöä. Tärkeää on suunnata tiedotusta talleille ja tarjota niille erilaisia tukipalveluja mm. suunnittelu- ja toteutusapua sekä yleisesti että tallikohtaisesti. Kustannustehokkaan toimintamallin ja rahoituksen avulla varmistetaan tallien mahdollisuudet ajanmukaistaa toimintaympäristönsä.

Hevosten hyvinvoinnin edistäminen edellyttää panostusta aktiiviseen neuvontaan ja tiedottamiseen alan sisällä sekä harrastajien että alan ammattilaisten suuntaan. Käyttökelpoisen materiaalin tuottaminen ja välittäminen, infotilaisuuksien järjestäminen sekä neuvontaverkoston rakentaminen ja tallirekisterin luominen edistävät hevosten hyvinvointia ja antavat tietoa hevosten hyvinvoinnin tasosta ja siihen liittyvistä kehittämistarpeista. Lisäresurssien tarve asian suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi on välttämätöntä kasvavan hevosalan ja ympäröivän yhteiskunnan positiivisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi.

2.2. TURVALLISET HEVOSREITIT JA –URHEILUALUEET

Turvallisen hevosurheilun edistäminen kaikilla hevosurheilun osa-alueilla on välttämätöntä alan kannalta. Hevosella liikkumisen turvaaminen ja hevosurheilun huomioiminen urheilupaikkarakentamisessa tulee varmistaa rakentamalla hevosurheilualueita ja hevosreittejä.

2.3. MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU JA OHJEISTUS

Hevosalalta ei ole tutkittua tietoa tallien todellisista ympäristövaikutuksista ja alalta puuttuu yhtenäinen ohjeistus. Näihin asioihin on saatava korjaus tulevalla ohjelmakaudella. Maankäytön osalta keskeistä on yhtenäisen ohjeistuksen laatiminen suunnittelutyön apuvälineeksi ja tutkimustiedon hankkiminen hevosallien todellisista ympäristövaikutuksista. Kunnille on saatava hevosalan tarpeita huomioiva toimintamalli.

Hevosalan positiivisen kasvun myötä lisääntyy myös alan neuvonnan tarve. Nykyisten neuvontapalveluresurssien tehokkaampi hyödyntäminen ja uusien harrastajien asettamien haasteiden huomioiminen sekä uusien yrittäjien ja tallinpitäjien informointi ovat keskeisiä asioita seuraavalla ohjelmakaudella. Neuvonta on tutkimustiedon siirtämistä käytäntöön. Neuvontatarve kohdistuu mm. hevosten hoitoon, jalostukseen, kasvatustoimintaan, ruokintaan, liiketoiminnan suunnitteluun, rakentamis- ja ympäristöasioihin.

Tavoitteena on:

- neuvontapalvelujen kehittäminen ja uusien toimintamallien aikaansaaminen
- neuvojen koulutuksen tehostaminen
- neuvontaa ja alaa palvelevien informaatiojärjestelmien suunnittelu ja toteutus

3.1. NEUVONNAN TOIMINTAMALLIEN KEHITTÄMINEN JA NEUVOJIEN KOULUTUKSEN TEHOSTAMINEN

Alan olemassa olevien neuvontapalvelujen tehostaminen ja mahdollisten uusien toimintamallien kehittäminen palvelemaan kasvavaa alan harrastajien, yrittäjien sekä muiden alan ammattilaisten joukkoa entistä tehokkaammin on tärkeää alan osaamisen lisäämiseksi. Tarvitaan erityisesti syventävää tietoa alan ammattilaisille ja uusia tiedonvälitysmalleja sekä yritys/tallikohtaista neuvontaa.

Neuvonnassa oleellista on varmistaa tiedon luotettavuus ja neuvojen osaamisen korkea taso. Eri tahojen neuvonnan tarjoajista kootaan neuvojaverkosto, jolla varmistetaan nykyisten resurssien entistä tehokkaampi käyttö, jotta voidaan varmistaa mahdollisimman laadukkaan tiedon välittäminen.

Neuvontajärjestelmän tehostamisen myötä tulee luoda toimintamalli alan neuvojen kouluttamisesta tehtäviinsä ja samalla on varmistettava/suunniteltava myös toimiva jatkokoulutusmalli. Neuvojakoulutuspiilottien suunnittelu, käynnistäminen ja toteuttaminen sekä laadukkaan materiaalin tuottaminen ovat tärkeitä työkaluja neuvontajärjestelmän kehittämiseksi.

Uusien neuvontapalvelutuotteiden suunnittelu- ja toteuttaminen yhteistyössä eri toimijoiden kesken, olemassa olevaa tietoa hyödyntäen, mahdollistaa entistä tehokkaamman neuvonnan eri tahoille.

3.2. NEUVONTAA JA ALAA PALVELEVIEN INFORMAATIO- JÄRJESTELMIEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Informaatiopalvelujen kehittämisen lähtökohtana on nykyaikaisen informaatioteknologian hyödyntäminen. Alasta tarvitaan vertailukelpoista ja luotettavaa tietoa välitettäväksi alan sisällä ja sen sidosryhmille. Tavoitteena on uusimman kotimaisen ja ulkomaisen tutkimustiedon välittäminen alan toimijoille uusien toimintatapojen ja tietojen hyödyntämiseksi mahdollisimman laajasti ja kattavasti.

Hevosalan valtakunnallisen tallirekisterin kokoaminen ja tietojen päivittäminen on tärkeää tallinpitäjien, harrastajien ja yrittäjien saamiseksi tiedon pariin. Nykyiset, eri organisaatioiden ylläpitämät rekisterit, jättävät usein ulkopuolelle juuri ne tallit ja harrastajat, joilla on eniten tiedon tarvetta. Tallirekisterin avulla voidaan välittää oikeaa tietoa ja edistää hevosten hyvinvointia.

Alalle pitää löytää resurssit, jotta valtakunnallista koordinoitua työtä voidaan tehdä. Hevosalan hanketoiminnan koordinoiti valtakunnallisesti ja alueellisesti auttaa hankerahojen mahdollisimman tarkoituksen mukaisessa hyödyntämisessä ja lisää tiedonvaihtoa eri hankkeiden kesken. Alueellisten kehittämishankkeiden tulee raportoida toiminnastaan valtakunnalliselle koordinaattorille.

Liitteessä 1 on kuvattuna kehittämistarpeita.

B HEVOSALAN KESKEISIÄ TOIMIJOITA

SUOMEN HIPPOS RY

Suomalaisen raviurheilun ja hevoskasvatuksen valtakunnallinen keskusjärjestö. Tärkeimmät tehtävät ovat ravikilpailujen järjestäminen sekä rekisterin ja kantakirjan pitäminen maassamme kasvatettavista hevosroduista sekä koulutus-, järjestö- ja julkaisu toiminta. Suomen Hippoksen alaiset hevosjalostusliitot edistävät toiminnallaan hevoskasvatusta ja jalostusta alueellaan ja parantavat hevostalouden tunnettavuutta. Hevosjalostusliittoja on 16. www.hippos.fi

FINTOTO OY

Toto-pelit Suomessa järjestää Hippoksen tytäryhtiö Fintoto Oy.

SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO RY, SRL

Ratsastusurheilun keskusjärjestö edistää ratsastusta yleisenä urheilu- ja liikuntakasvatusmuotona, järjestää ratsastuskilpailuja ja kehittää maamme ratsastuksenopetusta ja valmennusta. Kahdeksan aluejaostoa organisoii ja koordinoi liiton toimintaa paikallistasolla. www.ratsastus.fi

SUOMEN HEVOSENOMISTAJIENKESKUSLIITTO RY, SHKL

valvoo jäsenenä olevien hevosenomistajayhdistysten keskusliittona hevosenomistajien yleisiä ja yhteisiä etuja. Alueyhdistyksiä on 11. www.shkl.fi

MAA- JA ELINTARVIKETALouden TUTKIMUSKESKUS, MTT/HEVOSTALOUS

MTT- Hevostutkimus on hevostutkimusta ja koulutus- sekä neuvontapalveluja tarjoava tutkimusasema Ypäjällä. Tutkimustoiminnan lisäksi on tarjolla hevosairaala- ja oriasemapalveluja. MTT tarjoaa neuvontaa ja tietoa hevosten hoidosta, ruokinnasta ja rehuista, talleista ja rakentamisesta, ympäristöstä, lääkinnästä, valmennuksesta ja jalostuksesta. www.mtt.fi

HEVOSTIETOKESKUS

Hevostietokeskus on hevosalan neuvonnan ja koulutuksen kehittämissyksikkö, joka tuottaa ja välittää uutta tietoa sekä tarjoaa alan toimijoille koulutus- ja neuvontapalveluja. Hevostietokeskus toimii Kuopion yliopiston kampusalueella. www.hevostietokeskus.fi

HEVOSOPISTO OY

Hevosopisto on yleishyödyllinen osakeyhtiö, joka tarjoaa paitsi ammatillista koulutusta myös kilpailuja ja muita tapahtumia sekä maksullisia palveluita nuorten hevosten koulutuksesta ja alan lyhytkursseista matkailuun. www.hevosopisto.fi

SUOMEN ELÄINSUOJELUYHDISTYS, SEY

Tekee käytännön työtä eläinten olojen hyväksi eläinsuojeluvalvonnalla ja valistustyöllä. SEY:llä on 36 jäsenyhdistyksen verkosto. www.sey.fi

PROAGRIA MAASEUTUKESKUKSET

ProAgria –yhtymän toimialana on maaseudun ja maaseutuelinkeinojen kehittämiseen liittyvä neuvonta ja kehitystoiminta. ProAgriassa on mukana 16 alueellista ProAgria maaseutukeskusta sekä neljä ruotsinkielistä maaseutukeskusta. Maaseutukeskukset tarjoavat neuvontapalveluja mm. hevosten hyvinvointiin, rakentamiseen ja yritystoimintaan liittyvissä kysymyksissä. www.proagria.fi

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY
MTK on maataloustuottajien, metsänomistajien ja muiden maaseutuyrittäjien valtakunnallinen talouspoliittinen ammatti- ja etujärjestö. MTK-alueeliittoja on 16. www.mtk.fi

HIPPOLIS – HEVOSALAN OSAAMISKESKUSHANKE

Hippolis on Hämeen maakuntaliiton rahoituksella vuonna 2006 käynnistynyt hanke. Tarkoituksena on käynnistää osaamiskeskuksen toiminta vuosien 2006-2007 aikana hankerahoituksen turvin. www.hippolis.fi

Muita keskeisiä toimijoita:

Suomen Ravivalmentajat ry

Ratsujalostusliitto ry

Raviradat

Oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut

Paikalliset yhdistykset (rotuyhdistykset, ratsastus-, ravi- ja hevosystäväinseurat)

HEVOSALAN TULEVAISUUDENNÄKYMÄ

HEVOSALA – MERKITTÄVÄ TOIMIALA

Hevosalan harrastajien ja hevosten määrä kasvaa tasaista vauhtia. Ravien ja ratsastuksen suosion kasvu on nostanut Suomen hevosalan nopeaan kasvuun. Kasvu on jatkunut voimakkaana viimeisten kymmenen vuoden ajan. Monialaisten maatilojen osuus tuotantoon jatkavien maatilojen joukossa lisääntyy. Nyt noin 40 % maataloista harjoittaa muuta yritystoimintaa maa- ja metsätalouden rinnalla. Pientilat säilyvät asuttuina useimmiten juuri hevosharrastajien tai –yrittäjien toimesta. Hevosala on yksi maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitäjistä ja osa maaseutu-kaupunki vuorovaikutusta. Hevostallien määrä on ylittänyt vuonna 2006 lypsykarjatilojen määrän.

Hevosalan kasvu tuo mukanaan mahdollisuuksien lisäksi myös haasteita. Alalle tulee paljon uusia harrastajia ja yrittäjiä, joiden tietotaso on pystyttävä varmistamaan. Ensiarvoisen tärkeää on saada alan uudet ihmiset kattavan neuvonnan pariin, jotta he saavat luotettavaa tietoa.

Suomessa harjoitettava hevosala on monipuolista ja perustuu laajaan harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan, joka tarjoaa monelle työtä ja elinkeinon. Alan perusta on yksityinen yritystoiminta, joka tarjoaa vapaa-ajan- ja harrastuspalveluja. Laatu ja turvallisuus ovat asioita, jotka olisi pystyttävä takamaan myös tilanteissa, joissa kysyntä ylittää tarjonnan. Viime vuosina on erilaisen palveluyrittäjyyden osuus hevosalla lisääntynyt. Palveluiden kysyntä vaihtelee alueittain. Alalla on yhä enemmän kysyntää ratsastus-, hevosten täyshoito- ja elämys/matkailupalveluilla. Hevosalan yritykset ovat viime vuosina investoineet voimakkaasti yritystoimintaansa. Laajentumisen myötä monille yrityksille on ajankohtaista palkata lisää työntekijöitä. Olemassa olevien yritysten toiminnan kehittäminen ja työntekijöiden palkkaus tulee huomioida myönteisenä asiana yritystien myöntämisessä. Uusien yritysten investointitukien myöntämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota alueen markkinatilanteeseen, yritystoiminnan edellytyksiin ja yrittäjän osaamiseen.

Hevosia on Suomessa lähes 70 000. Hevosmäärästä 37 % on lämminverisiä ravihevosia, 30 % suomenhevosia ja 33 % puoliveriratsuja ja poneja. Varsoja syntyy 3800 vuositain, lisäksi maahamme tuodaan hevosia vajaa 2000, joista puolet ratsuja. Hevosten määrä on kymmenessä vuodessa kasvanut 40 prosenttia. Hevosten määrä kasvaa 1 000 yksilöllä vuodessa. Hevosomistajia on 35 000. Hevosharrastajia (ravi- ja ratsastus) on maassamme 190 000. Ravit ovat Suomen toiseksi seuratuin urheilulaji. Raveissa käy vuosittain 800 000 katsojaa. Vuonna 2006 kilpailleita ravihevosia oli yhteensä 9200 ja kansallisella tasolla kilpailevia ratsuja 6000.

Hevosalan suora ja välillinen työllisyysvaikutus on merkittävä ja voi kasvaa vielä huomattavasti. Kasvava hevosala-hevosalan kehitysnäkymiä Suomessa -selvitysraportin (2007) mukaan alalle arvioidaan syntyvän vuodessa 200-300 uutta yritystä.

Hevosalan merkitys on huomattava maaseudulle ja maataloudelle. Maamme hevosten perusrehujen tuotanto sitoo arviolta 100 000 hehtaaria peltoa, mikä on 4-5 % peltoalasta. Yhden hevosen tarvitsema rehuala on vuodessa 1-1,5 ha, joten hevosten tuotantoon tarvittavan peltopinta-alan määrä kasvaa 1 000-1 500 hehtaaria vuodessa. Maatalouden rakennemuutoksen aikana hevosten tuotanto antavat maataloille uusia mahdollisuuksia.

Hevosala nojautuu maaseudun resursseihin ja alueiden omiin vahvuuksiin. Se kattaa hevoskasvatusta, hoitopalveluiden tuottamista, valmennustoiminnan, ratsastuskoulutoiminnan ja matkailutoiminnan. Suomessa on 15 000 tallia, joista neljännes on yrityksiä. Kolme neljänestä talleista toimii maatalojen yhteydessä.

Hevosalan suora ja välillinen työllisyysvaikutus on merkittävä ja voi kasvaa vielä huomattavasti. Kasvava hevosala-hevosalan kehitysnäkymiä Suomessa -selvitysraportin (2007) mukaan alalle arvioidaan syntyvän vuodessa 200-300 uutta yritystä. Raportin mukaan alan on arvioitu v. 2005 työllistäneen kaikkiaan 15 000 henkeä (koko- tai osa-aikaisesti), ja luvut ovat kasvussa lisääntyvän hevospäärän myötä. Hevostalouden rahavirran on arvioitu olevan yli 700 miljoonaa euroa vuodessa. Viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana talleihin, ratsastusma- neeseihin ja muuhun toimintaympäristöön on investoitu 80 miljoonaa euroa. Seuraavien viiden vuoden aikana ala arvioi investointien nousevan yli 115 miljoonaan euroon.

Työ ja harrastus hevosten parissa ovat sosiaalisesti arvokasta toimintaa, joka yhdistää laajasti yhteiskuntamme eri väestöryhmiä toisiinsa. Harrastus yhdistää vanhat ja nuoret, vanhemmat ja lapset, miehet ja naiset sekä sopii myös erityisryhmille niin virkistykseen kuin kuntoutuk- seenkin.

Hevosharrastuksen kautta nykyajan urbanisoitua ihminen saa yhteyden elävään eläimeen ja mahdollisuuden aikaan saada yhteisymmärrys sen kanssa. Hevosen hoitaminen ja helli- minen on tärkeä asia monelle harrastajalle esim. lapselle, vanhukselle tai erityisryhmien jäse- nille. Hevosharrastukseen liittyy fyysisen kunnon lisäksi myös psyykkisen kunnon ylläpito ja sosiaaliset suhteet. Hevoset synnyttävät aitoa vuorovaikutusta maaseudun ja kaupungin välille ja tarjoavat kaupunkien ihmisille linkin luontoon ja synnyttävät luontokokemuksia. Liikuntakult- tuuri on muuttumassa yhä elämyksellisempään suuntaan ja vapaa-ajan harrastuksilta haetaan elämänsisältöä, jolloin juuri hevosharrastuksilla on mahdollisuus vastata tähän kysyntään.

Hevospelitoiminta, jossa vaihto vuonna 2006 oli 250 milj. euroa, on kasvanut 15 % vuodesta 2003. Pelitoiminta tuo rahaa yhteiskunnan tarpeisiin korostaen työllistämistä sekä alan taloudel- lista ja yhteiskunnallista merkitystä.

(Liite 2 Hevosten lukumäärät Suomessa, hevosalan työllisyysvaikutukset ja rahavirrat sekä ravi- ja ratsastusurheilussa mukana olevien lukumäärät).

HEVOSALAN HAASTEET TYÖRYHMÄ JA LISÄTIETOJA

Hevosalan haasteet työryhmä vastaa kehittämisohjelman sisällöstä.

Hevosalan haasteet työryhmän kokoonpano on seuraava:

Suomen Hippos ry – Pekka Soini, Minna Mäenpää, Terttu Peltonen
Suomen Ratsastajainliitto ry, SRL – Fred Sundwall
Suomen hevosenomistajien keskusliitto, SHKL – Mitja Nummenmaa
Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, MTT/Hevostalous – Markku Saastamoinen
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto, MTK – Maarit Hollmén
Hevostietokeskus – Minna-Liisa Heiskanen
Hevosopisto Oy- Päivi Laine
Suomen Eläinsuojeluyhdistys, SEY – Helinä Ylisirniö
ProAgria maaseutukeskukset – Hannu Heikkilä, Auli Teppinen
Laurea AMK – Sirpa Pussinen
Hippolis- Hevosalan osaamiskeskus-hanke – Minna Martin-Päivä

Lisätietoja kehittämisohjelmasta antavat ensisijaisesti:

Suomen Hippos ry – Minna Mäenpää, Pekka Soini
SRL - Fred Sundwall
MTK – Maarit Hollmén
ProAgria – Auli Teppinen
Hippolis – Minna Martin-Päivä

LIITE 1

Matriisi alaan liittyvistä kehittämistarpeista jaoteltuna kehittämisaueittain

Alaan liittyviä kehittämistarpeita on havaittu mm. seuraavissa asioissa:

1. Hevosyrittäjien osaaminen esimerkkejä kehittämistarpeista	Valtakunnalliset toimenpiteet	Alueelliset/ paikalliset toimenpiteet
Uudet liiketoimintamallit ja niiden konseptointi	x	x
Laatukoulutusta yrittäjille ja alan toimijoille (laatua palveluun ja olosuhteisiin; laatupalkinnot)	x	x
Tarjonnan monipuolistaminen (tuotteita uusille asiakasryhmille) – tuotekehitys	x	x
Hevosmatkailun kehittäminen (hevoset osana matkailua)	x	x
Toiminnan turvallisuus ja laatu	x	x
Alueellisten vahvuuksien hyödyntäminen tuotteistamisessa -> alueellisia painotuksia tarjontaan		x
Valtakunnallinen hevosklusteri	x	
Tuki alueellisten verkostojen ja klustereiden luomiseen		x
Alueelliset ja paikalliset verkostot sekä palveluketjut		x
Yrittäjien koulutustarveselvitys ja –tason kartoitus	x	x
Lyhytkurssitoimintamallin suunnittelu, toteutus ja pilotointi (verkko-opetuksen hyödyntäminen)	x	x
Yrittäjäkoulutusta hevosyrittäjille (yrittäjätutkinnot) – harrastajasta yrittäjäksi	x	x
Laadukkaan oppimateriaalin tuottaminen hevosyrittäjille (myös sähköinen materiaali)	x	

2. Ympäristö- ja maankäyttöasiat esimerkkejä kehittämistarpeista	Valtakunnalliset toimenpiteet	Alueelliset/ paikalliset toimenpiteet
Tallien ympäristö-, turvallisuus- ja hevosten hyvinvointi järjestelmien vakiinnuttaminen osaksi tallien käytäntöjä • Koulutus ja materiaali	x	
Hevosten terveydenhoitojärjestelmämalli	x	
Lannan käytön tehostaminen	x	
Kunnaneläinlääkäreiden saatavuus	x	x
Hevosreittien ohjeistus ja toiminnan koordinointi	x	x
Turvallisuusjärjestelmien vakiinnuttaminen • koulutus ja materiaalit	x	x
Hevosreittien ja hevosurheilualueiden rakentaminen		x
Tutkimustietoa hevosten aiheuttamista todellisista ympäristövaikutuksista	x	
Ympäristöasioiden neuvonta	x	
Ympäristöasioihin yhtenäiset käytännöt ja toimintatavat	x	
Tietoa ja koulutusta maankäytöstä ja ympäristöasioista -> alueelliset ympäristöfoorumit	x	x
Hevosmyönteisten -alueiden toimintamallit • Hevoskunnat – myönteisesti hevosiin suhtautuvien kuntien esiin nostaminen -> parhaat käytännöt -> uuden toimintamallin luominen		x
Yksittäisen tallinpitäjän vastuu ympäristöstä • Ympäristöasiat kuntoon + suhteet maanomistajiin		x
Infotilaisuuksia kaavoitus- ja suunnitteluprosessista tallinpitäjille	x	x

3. Neuvonta- ja informaatiopalvelut esimerkkejä kehittämistarpeista	Valtakunnalliset toimenpiteet	Alueelliset/ paikalliset toimenpiteet
neuvojaverkoston kokoaminen ja kehittäminen (yhteistyö eri tahojen kesken)	x	x
Neuvojien koulutus ja jatkokoulutus	x	
Neuvontamateriaalin yhtenäistäminen	x	
Neuvonnan koordinointi • Valtakunnalliset verkostot – yhteistyö	x	
Lyhyt kurssien ja täsmäkoulutusten yhteensovittaminen sekä koordinointi ja yhteensovitus alan neuvontatyön kanssa	x	
Koulutus ja infotilaisuuksia	x	x
Tallikäynnit –raportointi alueelle • Neuvontaa ja ohjausta • Talliolojen valvonta ja tallitietojen keräys tallirekisterin pohjalta		x
Ajantasaisen tunnuslukutiedon kerääminen ja tiedon tuottaminen	x	x
Tutkimustiedon välittäminen ja jalkauttaminen	x	
Kansainvälisen tiedonvaihdon käynnistäminen	x	
Tiedottaminen	x	
Valtakunnallinen tallirekisteri	x	
Koulutustarveselvitys	x	
Lyhyt kurssitoimintaa myös alan harrastajille	x	x
Alueellisen tallirekisterin kokoaminen		x
Hevoshankkeiden koordinointi	x	x

LIITE 2

Hevosala lukuina

Harrastajat

Hevosharrastajia 190 000, joista 135 000 ratsastajia ja 55 000 raviharrastajia

Yleisöä raveissa 800 000

hevosenomistajia 35 000

Hevoset

Hevosia 70 000, joista 37% lämminverisiä ravihevosia, 30% suomenhevosia ja 33% pv-ratsuja ja poneja

Hevosten määrä kasvaa noin 1000 hevosta/vuosi

Varsoja syntyy 3800/vuosi

Maahan tuodaan ulkomailta 2000 hevosta/vuosi, joista 50% ratsuja

Kilpailevia ravihevosia 9200 ja kansallisella tasolla kilpailevia ratsuja 6000 (vuonna 2006)

Talli/Yritystoiminta

Talleja 15 000, joista ¼ yrityksiä, ¾ maatilan yhteydessä

uusia yrityksiä 100-200/vuosi

työllistää 15 000 osa/kokopäiväistä (vuonna 2005)

perusrehun tuotantoon 100 000 ha peltoa

Rahavirtoja

hevostalous 700 miljoonaa €/vuosi

investoinnit toimintaympäristöön 80 miljoonaa € (2000-2005) ja tulevat investoinnit arvio 115 miljoonaa € (2006-2010)

Hevospelitoiminta 250 miljoonaa € vuonna 2005

Lähteitä ja lisätietoa:

Hevostietokeskus: Hevostalous -merkitys ja tulevaisuus Suomessa, 2002

MTT: Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2007 -julkaisu. Tiedote

Pussinen, S., Korhonen, J., Pölonen, I. ja Varkia, R. Laurea-amk:n julkaisusarja 19B. 2007.

Kasvava hevosalaa. Hevosalan kehitysnäkymiä Suomessa.

STT -tiedote 26.3.07

Tiilikainen, Sanna Hevostalous maatiloilla MTT:n selvityksiä 67. 2004.

Toimittanut:

Minna Martin-Päivä, Minna Mäenpää

Kuvat:

Leena Kahisaari, Elina Paavola,
Hippola/Pirje Paananen, Heidi Karjalainen

Taitto:

Tanja Kuittinen

Suomen Hippos ry 2007